

BUDÚCNOSŤ VEDY, VZDELANIA, INTELIGENCIE A VYSOKÝCH ŠKÔL

Doc. Ján Dudáš, DrSc., Technická univerzita, Košice

1 ÚVOD

2. KRÍZOVÝ STAV V SÚČASNOSTI

3. VÝCHODISKÁ Z KRÍZOVÉHO STAVU - PRAVDEPODOBNOŠŤ BUDÚCEHO VÝVOJA

4. ZÁVER

Motto:

V dobe mediálneho temna je hovorenie pravdy hrdinským revolučným činom.

1. ÚVOD

Predvídať budúcnosť znamená usudzovať o priebehu budúcich udalostí na základe smeru a veľkosti síl, ktoré v súčasnosti pôsobia. Pritom dokonalá **znalosť síl, ktoré pôsobia pod povrchom – a nie na povrchu – je podstatná**. Túto myšlienku predostrel mimo iných člen frankfurtskej školy sociológie nemecký sociológ judaistického pôvodu E. Fromm (E. Fromm, *Sny a mýty*, Obzor, 1970, s. 34). Iste vedel prečo. Ako člen frankfurtskej školy sociológie, ktorá vypracovala dva štandardy: **jeden štandard pre židov, druhý pre gójo**¹⁾. Tým vytvorila **tabu v sociológii**. Schizofrénny judaisticko - sionistickí sociológovia (Horkheimer, Adorno, Marcuse) vytvorilo karcinóm sociológie, vyradili *de facto* sociológiu z oblasti vedeckých disciplín a sociológia sa stala náboženstvom mestského človeka.

Bez poznania minulosti a bez poznania pôsobiacich hlavných síl a „pohybovej rovnice“ vývoja je temer nemožné predvídať budúce trendy vývoja inteligencie, vzdelania, vysokých škôl ako liahní inteligencie ako aj vedy.

Všetky štyri pojmy možno subsumovať pod pojem inteligencia, pretože inteligenciu pre oblasti vzdelávania, školstva i vedy v liahňach inteligencie – vysokých školách - formuje inteligencia. Pritom je nesporným faktom, že **inteligencia je hlavou národa. A vysoké školy sú liahňami inteligencie. Úlohou inteligencie je okrem iného zachovávať si schopnosť sebareflexie a byť tým potrebným korektívom spoločenstva. V tom je inteligencia nezastupiteľná.**

Hlboký úpadok stimuluje vysoko aktuálnu potrebu vypracovať **kritickú analýzu doterajšieho vývoja v uvedených oblastiach** a na jej základe **navrhnuť realistický scenár východiska z krízy a smerovania do budúcnosti**. A to predovšetkým z **humánneho dôvodu - navrhnuť a zabezpečiť zdravý humánný vývoj života jedinca a celej spoločnosti a to s rešpektovaním zmeny paradigmy vývoja - z antropomorfnej na doteraz ignorovanú biofilnú paradigmatu vývoja, ktorá jediná je schopná zabezpečiť trvale udržateľný rozvoj spoločnosti**. Pričom v našom prostredí by nešlo o prvý takýto intelektuálny pokus vzhľadom na to, že v 60 – tých rokoch vyšla prognostická viziá *R. Richta a kol., Civilizace na rázcestí, 1964*.

Otázkou je, **kto by mal vypracovať dôkladnú kritickú analýzu**, načrtnúť východiská z existujúceho súčasného krízového stavu a následne **kto by mal realizovať** navrhnuté východiská.

V prvej časti otázky – vypracovanie komplexnej a hlbkej analýzy, najmä negatívnych javov v uvedených oblastiach. - je **kompetentná inteligencia** v uvedených oblastiach.

Realizácie navrhnutých východísk je zas záležitosťou politického systému, je **v rukách inteligencie v politických funkciách**

2. KRÍZOVÝ STAV V SÚČASNOSTI

Inteligencia:

Podľa môjho názoru príslušníci inteligencie by mala byť harmonicky rozvinutá, kultivovaná osobnosť, u ktorej je v organickej jednote a vyvážené zastúpený odborný profil a širší kultúrno – civilizačný *background* - rozmer. Tento problém existuje aj u inteligencie v euro-atlantickom priestore, ako na to upozornil žiak

Rutheforda a úspešný novelista C. P. Snow. Pri absencii tohoto *background-u* a sústredenosti len na svoj odbor môžeme takéto osobnosti označiť termínom zavedeným napr. počas študentskej revolty v západnej Európe v r. 1968 (NSR, Francúzsko) - *Fachdioten*.

Slovník cudzích slov (S. Šaling a kol. *Slovník cudzích slov, SAMO, Bratislava - Prešov 2002*)) charakterizuje inteligenciu ako spoločenskú vrstvu duševne pracujúcich vzdelancov a v jej rámci rozlišuje intelektuála ako vzdelanca, rozumovo, vedecky, teoreticky pracujúceho človeka a inteligenta ako vzdelaného človeka, ktorý zvyčajne duševne pracujúceho. Vôbec neuvažuje podstatné atribúty inteligencie – 1. schopnosť preniknúť k podstate veci, javu; 2) dodržiavanie humánnej etiky a 3) dodržiavanie odbornej etiky.

Istý vzdelanec sa vyjadril: **“Kvalita inteligencie z čias štúrovcov, vrátane morálky, prežíva len tu a tam ako dávnny relikv u nemnohých jednotlivcov”**. Má to svoje historické korene a ťažiskové knižné diela v hľadaní odpovede na otázku prečo? sú diela dr. dr. J. Lajčiaka - *Slovensko a kultúra, 1921, 1994, 2007, doc. A. A. Baníka - O dialektickej podstate slovenského konfesionalizmu, SP 1947, knižne v r. 2000*, prof. J. Bakoša - *Intelektuál a pamiatka, 2004* a polytematická kniha kritických reflexií *Absurdity vysokého školstva a inteligencie na Slovensku – Z vývoja európskych vysokých škôl, vedy a inteligencie, 2011*, v ktorej negatívne javy v uvedených oblastiach sú navyše korelované s európskou históriou i súčasnosťou. A v r. 2014 bol vytlačený zborník príspevkov E. Višňovský a kol., *Univerzita, spoločnosť, filozofia, Iris, 2014*, v ktorom väčšina štúdií vznikla ako výsledok grantových projektov VEGA. Prekvapujúce je, že ani jeden zo spoluautorov neuvádza dovtedy publikované časopisecké štúdie či knižné práce. **Jav citačnej intolerancie**, známy napr. z amerických i sovietsko-ruských fyzikálnych časopisov, je **prejavom intelektuálnej deficiencie autorov**. Uvedené diela sú hodnotné základné diela, no žiaľ, ako uviedol prof. Bakoš, jeho kritická kniha je stále bez širšieho ohlasu v radoch slovenskej inteligencie. Obdobne aj kniha *Absurdít* a predchádzajúce dve sú temer neznáme v prostredí prevažnej časti našej inteligencie.

Podstatné príčiny takéhoto nezáujmu slovenskej inteligencie sú reflektované v knihe *Absurdít* a najnovšie niektoré z nich akcentovala napr. aj literárna teoretička prof. M. Bátorová „**Posledná generácia osvietených slovenských intelektuálov žila medzi dvomi vojnami...Naša inteligencia...zlomená a vystrašená ...Ešte jedna črta patrí k charakteristike prevažnej väčšiny súčasných intelektuálov, povrchnosť a lenivosť**“ (Slovenské pohľady 2/2014). S tým, že použila pojem intelektuála povrchnosť, aj na tých, ktorí intelektuálmi nie sú.

Dodávam, že použitie **termínu intelektuáli**, ktorí tak radi používajú na svoje označenie najmä autori krásnej literatúry i literárni teoretici, je tu problematické. Najmä vzhľadom na ignoranciu podstaty či kritéria intelektuála - **intelektové vlastnosti (schopnosť preniknúť k podstate veci či javu), humánna etika ako aj odborná etika** (J. Dudáš, O slovenskej inteligencii, Zborník Dvadsať rokov slovenskej štátnej samostatnosti, Košice, Dom techniky, 2013; J. Dudáš, Kríza vysokých škôl, Kultúra č. 8/2013). Podľa týchto kritérií možno rozvrstviť inteligenciu do piatich vrstiev - **intelektuál, inteligent, polointeligent, pseudointeligent, antiinteligent resp. lumpeninteligent**, pričom vrstvy polointeligent, pseudointeligent lumpeninteligent tvoria deformovanú - deviantnú inteligenciu, ktorá je spoločnosti len na obtiaž. Navyše, predčasná a neopodstatnená bojzlivosť svedčí o jave – prepáčte za výraz, ale len jeho použitie má tú správnu konotáciu – jedná sa o jav „predposratosti“, slušnejšie- ide o **pampersinteligenciu**.

Naši literáti nadväzujú na nemeckú tradíciu 19. storočia, ktorá pod pojmom vzdelanosti zahrňovala len oblasti obmedzené na humanitné disciplíny ako sú literatúra, história, kultúra a spoločenské vedy (K. P. Liessmann: *Theorie nevzdělanosti (Theorie der Unbildung), Omyly společnosti vědění, Academia, Praha 2010, s. 19*), títo „tzv. intelektuáli z humanitných disciplín automaticky predpokladali len takúto vzdelanosť a považovali za samozrejmé, že nevedia nič o prírodných a technických vedách“. Kompetentný Ch. P. Snow – fyzik a žiak Rutheforda a úspešný novelista - diagnostikoval priepasť medzi vedcami z prírodných a technických vied v porovnaní s humanitnou inteligenciou, ktorá bola nielen prekážkou vo vedeckom pokroku, ale dokonca predstavovala hrozbu prežitia západnej civilizácie. Nedávno vedecký riaditeľ Max Planckovho Ústavu plazmovej fyziky v Nemecku Angličan profesor Alexander Bradshaw skonštatoval: „...**celá generácia osobností z humanitných disciplín, prinajmenšom v anglosaskom svete, sa snažila nasledovať radu Snowa, no zostali frustrovaní a rozčarovaní pri svojej snahe zvládnuť druhý princíp termodynamiky**“ (A. Bradshaw: *Energy and energy research, Europhysics News 39/2008, 4*).

Britský historik sa veľmi kriticky vyjadril o schopnosti absolventov humanitných disciplín na Západe nájsť riešenia hlavných problémov spoločnosti (*P. Johnson: Nepriateľ spoločnosti, Rozmluvy, Řevnice 1999, s. 123*)²⁾. Je adekvátne položiť si otázku, či jeho zobrazenie humanitnej inteligencie nevystihuje aj tú našu slovenskú.

K najtragickjším znakom našej súčasnej slovenskej skutočnosti 21. storočia patrí to, že slovenská komunita inteligencie spor nevedie. Navyše, veľká časť slovenskej inteligencie je vlašná k záujmom rozvoja kultúrneho povedomia a rozvíjania dedičstva tradícií. Inteligencia bola a je slabým článkom slovenskej suverenity. Súvisí to zrejme s tým, že historické vedomie je u väčšiny Slovákov zmätené a choré. A morálka? **Medzi štyrmi stenami, napríklad aj v krčme sme odbojný národ, ale za dverami krčmy skloníme hlavy a mlčíme. Nie sme občania, iba štátni príslušníci na úrovni ovčanov - oviec a baranov, o čom svedčí napr. aj nízka účasť na referendách od r. 1994.** A adekvátnym hlavným mestom ovčanov by bol salaš. Prečo je to tak? Zrejme jedna z príčin je strach a obavy o pracovné miesta, najmä u slovenskej inteligencie. Ten strach je permanentne udržiavaný napríklad aj pracovnými zmluvami na dobu určitú. Strach tak naďalej nedovolí verejne vystupovať, zverejňovať vlastné kritické názory. V slovenskom intelektuálnom prostredí stále pretrvávajú bojovný duch a hlboký nezdravý rešpekt voči cudzím rozhodnutiam, a nie duch ako tvorca rozhodnutí.

V súvislosti s inteligenciou súvisí aj **problematika jej elity.** Elita podľa uvedeného slovníka cudzích slov sú vybratí najlepší jednotlivci, výkvet, vyberaná spoločnosť. Uvedená charakterizácia elity neuvažuje etický rozmer jej príslušníkov, je eticky neutrálna. Limitne, aj najschopnejší vrahovia sú elitou, napríklad veľkí integrátori – masoví vrahovia ako Alexander Macedónsky, Karol, Napoleon, Hitler, Lenin, Bronštejn-Trockij, Stalin, Mao Ce Tung, či vrahovia – americkí prezidenti po II. svetovej vojne, premiéri rasistického náboženského štátu Izrael a ďalší podobní sú podľa tejto charakterizácie elitou. To vyvoláva nesúhlas u mravne založených ľudí, podľa ktorých by mali k elite patriť len osoby s humánne pozitívnymi skutkami. **K elite patria jednotlivci, ktorí dosiahli v svojej oblasti pôsobenia nadpriemerné humánne pozitívne výkony.**

A o **problematiku elit**, najmä inteligencie, vládne v slovenských proslovenských médiách (Slovenské pohľady, Literárny týždenník, Slovenské národné noviny či katolícka Kultúra alebo evanjelická Tvorba) absolútne nezaujem, s výnimkou čiastočného a cenzurovaného prístupu redakcie Slovenských pohľadov, iniciovaného smutno – smiešnym a plytkým článkom p. Murína, že na Slovensku len Bratislava je jediným elitivorným miestom – opäť tristný stav slovenskej humanitnej inteligencie v týchto médiách, o elektronických ani nehovoriac. „*Veľkí duchovia na Slovensku žijú podozrením.*“, ako sa bol vyjadril jeden slovenský intelektuál.

Navyše, prispôbenie sa slovenskej inteligencie **rulete sionoslov (judeoslov)**, prezentujúcich sa významom prvej dôležitosti, ktoré nepreniknuteľne obopínajú súčasný duševný priestor euroatlantickej civilizácie a ktoré slovenská najmä humanitná inteligencia permanentne papagáguje, ako sú napríklad vyprázdnený a **bezobsažný pojem antisemitizmus** (*J. Dudáš, Mätúce pojmy - Bol antisemitizmus na Slovensku?: SNN č. 6/2006, Kultúra č. 4/2006*), vymyslený v rasistickom sionistickom hnutí v r. 1897 či **falošné označenie utrpenia európskych judaistov** – holokaust s následným priemyslom tzv. holokaustu (*N. Finkelstein, Biznis menom holokaust, in Ohlady zvnútra, Kubko Goral, 2001*), či **dementne deviantný korzet tzv. politickej korektnosti**, ktorý prepádanie a okupáciu štátov, následné boje, mučenie a vraždenie nazýva mierovou misiou.

A inteligencia v masových médiách? Podľa vzdelanca patrí k najhlúpejšej socio-profesnej vrstve³⁾. (Pozri kapitolu *Deformné a deformujúce médiá* v knihe Absurdít). Médiá produkujú zmanipulovanú, preparovanú realitu, vytvárajú kastráty. Ide o cieľavedomú stratu morálky, objektivity, súdnosti. Dôsledkom je, že **súčasného človeka možno porovnať s človekom v Platónovej jaskyni.** Už nemecký judaistický žurnalista a filozof G. Anders (v diele *Antikvárnosť človeka, 1983*) hovoril i tzv. **postliterárnom analfabetizme.** Médiá sa stali nástrojom ohlupovania, nezviditeľňujú nijaké súvislosti, ale vždy iba vytrhnuté zdrapy sveta, zahŕňujú skutočnosť. **Žijeme v období mediálneho temna³⁾.**

Rozhodujúci význam pre udržanie **stavu zaslepenosti** majú produkty inteligencie v kultúrnom priemysle (filmy, televízne inscenácie, muzikály, zábavné programy a pod.). **Celkový efekt kultúrneho priemyslu je antiosvietenský efektom** (M. Fürstová, J. Trinks, Filozofia, 1996). Bráni utváraniu autonómnych, samostatne mysliacich a vedome konajúcich individuí, ktoré sú predpokladom demokratickej spoločnosti, ktorá sa môže rozvíjať len prostredníctvom zreých a svojprávnych osobností. V tejto súvislosti je významný návrh britského matematika a astrofyzika S. Hawkinga: „*Veda a technika dramaticky menia náš svet a je dôležité, aby tieto zmeny smerovali správnym smerom. V demokratickej spoločnosti to znamená, že všetci potrebujeme základné*

pochopenie vedy a len tak môžeme sami robiť informované rozhodnutia, než aby sme to prenechali expertom. Preto je dôležité, aby sme dobre pochopili vedu a techniku“ (europhysics news, 3/2014).

Politické súvislosti:

Otázka, kto by mal realizovať možnou analýzou vypracované a navrhnuté východiská, súvisí podstatne s existujúcim politickým systémom. V každom politickom systéme rozhodujú vládnuce politické sily. Takže aj v našej súčasnosti je táto úloha na pleciach vládnuceho politického systému, ktoré si zvolili občania v tzv. demokratických voľbách. A z hľadiska hlavných skupín inteligencie – humanitná, prírodovedná a technická, je to práve humanitná inteligencia, ktorá obsadzuje rozhodujúce posty v riadení štátu. Ako kriticky poukázal C. P. Snow (*Two Cultures and Scientific Revolution*, 1959) - *typické vládnuce triedy západných spoločností pozostávajú z absolventov humanitných disciplín a tieto kruhy sú neefektívne a veľmi zle vybavené na to, aby vedeli, čo veda ponúka na riešenie problémov spoločnosti. Čiže, humanitná inteligencia na Západe zlyháva pri hľadaní optimálnych a spravodlivých riešení problémov spoločnosti. A humanitná inteligencia v postsocialistických štátoch, ako sme toho svedkami, ju len otrocky napodobňuje.* Toto permanentné zlyhávanie inteligencie v riadení štátu navrhuje ako účelné a racionálne východisko pre zvýšenie jej kvality a vzdelanosti už pri ich príprave absolventov všetkých humanitných disciplín – zaviesť do študijných plánov napríklad aspoň dva semestre Newtonovho - Leibnitzovho počtu (matematika 17. storočia), aby sa spresnilo ich myslenie, vypestovala precíznosť, zodpovednosť, dôslednosť a pracovitosť navyše s akcentáciou humánnej etiky⁴⁾.

Súčasný politický systém v SR sa dá stručne no výstižne charakterizovať ako **partokraticko – kleptokraticko – sudokratický systém s dementne deviantnou obslužnou mediokraciou.**

Vysoké školy

Vývoj vysokého školstva v Európe prešiel viacerými paradigmatickými etapami počnúc Thálesom z Milétu, Konštantínopolskou univerzitou, prvými tromi univerzitami v slovanskom prostredí v 9. st., – Devín, Ochrid, Preslau, stredovekými cirkvou a so súhlasom cirkvi zakladanými univerzitami, v 19. st. Humboldtom založenou prvou sekulárnou univerzitou *Universitas litterarum*, John H. Newmanovým statusom univerzity - *Studium Generale* alebo *School of Universal Learning*, demokratizačnou vlnou univerziténeho vzdelávania v druhej polovici 20. storočia a posledne Bolonskou reformou, *de facto* deformou vysokoškolského vzdelávania⁵⁾.

Z printových i elektronických médií na Slovensku, ktoré pracujú podľa princípu „*Zlé správy sú dobré správy*“, sa občas dozvieme o negatívnych javoch v základnom, strednom i vysokom školstve, ktoré spĺňajú znaky krízy. Sú to javy ojedinelé – akoby plynulo z ojedinelosti mediálnych správ alebo je školstvo v kríze? Je ozaj slovenské školstvo v kríze? A čo je to kríza? Podľa *Slovníka cudzích slov* je slovo kríza gréckeho pôvodu a označuje ťažký, prechodný stav, nedostatok, úpadok a podobne⁶⁾.

Vysoké školy sú liahňami inteligencie. Je potrebné si uvedomiť, že **úroveň študentov i učiteľov je daná úrovňou univerzity a úroveň univerzity je dominantne daná úrovňou vedy.**⁷⁾

Komplexnejšej reflexii školskej problematiky, najmä vysokých škôl, boli v dostupných časopisoch venované len ojedinelé štúdie, slovenská inteligencia a spoločnosť ani nevedie v tejto problematike diskusiu, spor ani polemiku, čo je sebadeštrukčné pre národ. Elektronické i väčšinové počtom - nákladom printové médiá zaujímajú len negatívne správy a v mnohých prípadoch sa substituujú. Sledujúc slovenské a proslovenské printové médiá pre vzdelancov od majetkového prevratu v r. 1989 po dnešok, ako sú napr. Slovenské pohľady, Literárny dvojtyždenník, Slovenské národné noviny, Tvorba, Kultúra, Extraplus, neskoršie i Slovenská vzájomnosť, možno skonštatovať, že komplexnejšie reflexie tejto problematiky sú ojedinelé. Vzniká otázka, či reflektovanie problematiky školstva a najmä vysokého v radoch týchto vzdelancov je potrebné.

Z publikovaných časopiseckých štúdií spomeňme článok *prof. J. Grusku, Rozhodnú elity, LT č. 13/1995*, šéfredaktorom Kultúry cenzurovanú štúdiu - *J. Dudáš: Absurdity vysokého školstva, Kultúra č. 13 – 14/2004 a č. 15 – 16/2004*, necenzurovanú uverejnenú v Slovenských pohľadoch - *J. Dudáš: Absurdity vysokého školstva na Slovensku – pokles úrovne inteligencie, Slovenské pohľady č.6/2005, s. 76 – 92*, pričom pokračovanie štúdie Literárny týždenník nielenže neuverejnil, ale jeho šéfredaktor (básnik Š. Moravčík) ani nereagoval na jej zaslanie – typická bieda istej časti humanitnej inteligencie, ktorej je neznáma etika redakcií vedeckých časopisov. Spomeňme ešte štúdie tohoto autora *Je akademický senát demokratický orgán? Kultúra č.6/2007* a v nemeckom jazykovom prostredí - *J. Dudáš: Deformationen des slowakischen Hochschulwesens*, v zborníku *in Ed. P. Bachmaier, B. Blehova, DER KULTURELLE UMBRUCH IN OSTMITTELEUROPA, P. Lang Europäischer Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main, 2005, s. 201 – 214.*

Samizdatová autobiografická kniha prof. J. Baču, *Kto si nezastrie, bude vidieť*, Bratislava 2006, prezentuje svedectvo osobnej výpovede o konkrétnom obraze života a kariéry časti technickej slovenskej inteligencie najmä v „normalizačnom“, no *de facto* abnormalizačnom období ako aj v následnom poprevratovom období v Bratislave. Obsahovo i časovo širší a hlbší pohľad do uvedenej problematiky reprezentuje obsiahla polytematická kniha kritických reflexií „*Absurdity vysokých škôl a inteligencie na Slovensku*“ s podtitulom „*Z vývoja európskych vysokých škôl, vedy a inteligencie*“ (364 strán, B5 formát), ktorú autor vydal svojím nákladom v r. 2011 a ktorú na knižný trh uviedlo – čiastočne utajene - vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.

V r. 2013 bola publikovaná štúdia J. Dudáš, *Kríza vysokých škôl*, *Kultúra* č.8/2013 a v r. 2014 bol vytlačený zborník príspevkov E. Višňovský a kol., *Univerzita, spoločnosť, filozofia, Iris*, 2014 a v r. 2014 článok „*Kvalitatívne, nielen kvantitatívne*, *Literárny týždenník*, 41-42/2014, od prof. E. Petláka, rektora Dubnického technologického inštitútu,

Je významné, že sa len ojedinele objavili publikované kritické reflexie vysokého školstva a tiež to, že autormi sú prevažne akademici z technických a prírodných vied. A o konferenciu, venovanú problematike *Absurdít na vysokých školách*, nemali záujem ani dekan FiF UPJŠ, ani profesorka politológie z tejto fakulty ani nikto z tejto fakulty. A výrok bývalej vedúcej katedry filozofie najstaršej univerzity- KU na margo knihy *Absurdity „je to kontroverzná kniha“* predstavuje nielen útek od úlohy filozofa v spoločnosti, ale aj podriadenie sa korzetu dementne deviantnej tzv. politickej korekčnosti, čo je postoj na úrovni lumpeninteligencie. Stav a jav intelektuálnej biedy takýchto učiteľov filozofie a politológie.

Príčiny a prejavy krízového stavu školstva, najmä vysokého, na Slovensku v súčasnosti sú viaceré a to ako *interné - objektívne a subjektívne* tak aj *externé*. **K interným objektívnym príčinám** patrí prijatá legislatíva, spustená prijatím nového liberálneho vysokoškolského zákona v r. 1990 federálnym zhromaždením, následnými novelizáciami. Navrhovatelia i schvaľovatelia zákona vo „ferálnom“ parlamente neboli schopní prijať legislatívnu normu dôsledne v súlade s princípmi výkonnosti a záslužnosti, ako je to bežné v ustálených školských systémoch západnej Európy. **Nový zákon vlastne vytvoril a zabezpečil legislatívny priestor na účinné lobistické pôsobenie rôznych lokálnych skupín, mafii a podobne. VŠ zákon demokratický samosprávny princíp kontroly porušil, nepredpísal povinnosť tvorby revíznej, kontrolnej a etickej komisie.** Negatívny výber na základe straníckej príslušnosti k totalitnej strane do riadiacich funkcií z obdobia totality bol síce zavrhnutý, no pozitívny výber vo všeobecnosti nenastal (česť výnimkám), ani nebol garantovaný novou legislatívou, ba mimopracovné vzťahy sa v nie ojedinelom prípade stali rozhodujúcimi pre výber do týchto funkcií.

Po zrušení morálneho kódexu „budovateľa komunizmu“ bolo logické vytvoriť etický kódex učiteľa i študenta, lebo „morálka je nad všetkým“. **Keďže sa etický kódex nepožadoval od navrhovateľov i schvaľovateľov vysokoškolského zákona, je evidentným svedectvom rurálnej úrovne navrhovateľov i schvaľovateľov zákona.**

Po troch rokoch účinnosti nového zákona konštatoval prof. Laščiak (*A. Laščiak, Nový Slovák*, 25. 3. 1993): „...*takže život na vysokých školách budú určovať mafie, lóže a iné štruktúry, len v malom rozsahu učiteľia*“.

A legislatívna degradácia pokračovala zákonom z r. 2002 s následnou novelizáciou. Stupeň bakalára nebol v kontinentálnej stredo – východnej Európe potrebný, jeho zavedenie nevyplývalo z potrieb školstva alebo praxe, bolo to politické rozhodnutie nedovzdelaných a európske univerzitné tradície ignorujúcich riadiacich úradníkov. Redukcia vzdelania na profesijné vyučenie je v rozpore s novohumanistickou ideou vzdelania ako programu sebauťvarovania človeka a vedie k tvorbe **fantómovej inteligencie**, teda klamlivej, falošnej inteligencie. Bakalárske štúdium umožňuje absolvovať VŠ aj nedoštudovaným. Likviduje zmysel univerzity ako miesta vedeckej prípravy na povolanie, ktorej predpokladom je jednota výskumu a výučby. Je to teda protiuniverzitný krok

Nastalo rozbitie jednotného školstva, zrušenie osnov, rozmach súkromného školstva, domácich vzdelávaní a viacročných gymnázií, znižovanie nárokov na žiakov, likvidácia učňovského školstva a hlúpe preberanie cudzích vzorov typu „SŠA - náš vzor“, vzor s tradične nízkou kvalitou základného a stredného školstva.

Nastal pokles úrovne základného, stredného i vysokého školstva, študenti majú stále menšie a menšie vedomosti, malý záujem študovať. Zhoršilo sa logické myslenie, mnohým chýba tvorivosť, kreativita. Nevedia systematicky pracovať, študovať literatúru a využívať rôzne zdroje. Z osobnostných vlastností im chýba zodpovednosť, húževnatosť, motivácia plniť si študijné povinnosti. Prijatá legislatíva umožnila až hraničné podvodnícke ba i kriminálne správanie študentov.

Slováci tak ako v roku 1919 nechceli Univerzitu Komenského (E. Filo, *Vysokoškolské tradície Slovenska, Bratislava 2007*), tak po majetkovom prevrate nechceli (najmä politické garnitúry) kvalitné školstvo.

Akademické publikovanie trpí mantrou *Publish or perish*. A z nej plynúcej posadnutosti publikovať za každú cenu. Narastá počet článkov, ktoré nečítal nikto iný ako autor respektíve spoluautori.

V oblasti vysokoškolských učiteľov nastala masová výroba neopropesov a pseudopropesov, spustil sa experiment s objemovými kritériami, ktoré neumožňujú odlíšiť odborníkov s vyslovene invenčným myslením od ľudí v podstate „remeselne“ zručných a od vylodených plagiátorov. Experiment spôsobil ďalší pokles kvality profesov a docentov, ba vznikli profesori podvodníci.

A registrované absurdity školstva na východe Slovenska dokumentujú, že nožnice zaostávania civilizačného a kultúrneho vývoja sa tam nezatvárajú.

K interným subjektívnym príčinám patrí devastujúca strata akademických, etických aj iných hodnôt a to nielen u učiteľov, ale aj v celej vertikále riadenia školstva od vedúceho katedry, cez dekana, rektora a ministra školstva, podľa princípu - bol som zvolený, prestali pre mňa platiť normy - to je morálka doby. Byzantské spôsoby, zavedené do spoločnosti najmä po r. 1948, ako mor kontaminovali celú spoločnosť. Druhou príčinou je výrazný pokles kvality vedenia a kvality vôbec. Postupne sa však, ako prirodzený dôsledok prijatých pravidiel hry, začala silne formovať priemernosť, stručne povedané druhá trieda, a to bez ohľadu na stranícku, ideologickú, národnostnú a náboženskú príslušnosť. S filozofiou - nám to stačí, a komu sa nepáči, nech ide preč. Treťou je strata pána. Štát - na rozdiel od štátov Západnej Európy - sa vzdal svojej nezastupiteľnej usmerňujúcej a korekčnej funkcie v školstve. A nielen v ňom. Akoby nebol nik, kto by mal záujem a mohol brániť záujmy akademickej komunity, etiku, korektnosť, univerzitnú intelektuálnu v našich liahňach inteligencie. Ostali len lokálne záujmy. Ústavov, pracovísk a jednotlivcov. **Čo sa u nás dialo a deje, je v značnej miere spôsobené nie nejakými špecificky slovenskými vlastnosťami. Ale tragickou skutočnosťou, že po roku 1989 sa na čelo dostala nešťastná a nekompetentná skupina ľudí, ktorí narobili veľmi veľa zla, postupne sa zabetónovali a obklopili podobnými, a dôsledky toho sa ešte dlho budú pociťovať** (prof. J. Gruska, *Literárny týždenník*, č. 13/1995).

K ďalším subjektívnym faktorom prináležia

-dlhodobo pestovaný sluhovský syndróm - „čo povedal šéf, o tom sa nediskutuje“

-strach, hlbší ako v totalite, spôsobený bezohľadným rozhodovaním úradníkov v riadiacich funkciách na katedre, dekanáte, rektoráte. Strach a obavy o pracovné miesta, najmä u slovenskej inteligencie. Ten strach je permanentne udržiavaný napríklad aj pracovnými zmluvami na dobu určitú. Strach tak naďalej nedovolí verejne vystupovať, zverejňovať vlastné kritické názory. Ide o jav, pre ktorý je výstižné vyjadrenie „predposratosť“, slušnejšie povedané jedná sa o **pampersinteligenciu**.

-v prostredí slovenskej inteligencie stále pretrváva bojzlivý duch a hlboký nezdravý rešpekt voči cudzím rozhodnutiam, a nie duch ako tvorca rozhodnutí.

-neochota najmä osobností vyjadrovať sa k problémom – „zabralo by to veľa času a chcem mať pokoj“ – tvrdia mnohí, avšak mlčať je zbabelosť.

Nadalej platný výrok profesora na FEI TU, Košice z roku 2010: „Najlepší jazyk je ten, ktorý je držaný za zubami“ (Ako dlhoročný člen KSC a vedúci katedry, ktorý zahatal výbornému študentovi obhajobu diplomovej práce v riadnom termíne, pretože navštevoval kostol, určite vedel, prečo to uviedol).

K externým príčinám patrí podriadenie slovenského školstva dirigentom svetovej politiky vzdelávania. Dvere externému vplyvu – zavedeniu súkromného trhu v oblasti školstva - pootvoril minister školstva za kryptokomunistickú SDL (1998-2002) a v r. 2002 dielo dokončil minister školstva za tzv. KDH návrhom VŠ zákona a „svorková“ solidárna pseudopravica v NR SR jeho prijatím v r. 2002. Nastala devalvácia univerzít – ich kultúrna sebadegradácia.

Vysokoškolský sektor v postsocialistických štátoch bol hneď po majetkových prevratoch v r. 1989 evaluovaný SB i MMF, ktoré potom vypracovali program pre reštrukturalizáciu a zosilnenú súťaž (P. Bachmaier: *Der Wertewandel in Ostmitteleuropa*, in P. Bachmaier, B. Blehová, *DER KULTURELLE UMBRUCH IN OSTMITTELEUROPA*, P. Lang *Europäischer Verlag der Wissenschaften, Frankfurt am Main 2005*, s. 15 – 32). V rámci svetovej organizácie obchodu WTO bol a je jednoznačný cieľ - v dlhodobej perspektíve privatizovať všetky oblasti verejného vzdelávania, t. j. otvoriť ich pre voľný trh cez všeobecnú dohodu o obchode a službách, GATS

Následky interných a externých príčin sa prejavili v oblastiach, ktoré sú mapované v uvedenej knihe Absurdít a sú ilustrované na konkrétnych prípadoch a stručne sú uvedené v štúdiu v zmienenej Kultúre. **Limitným javom** je založenie vysokej školy na etnickom princípe v Komárne a založenie vysokej školy na stredovekom cirkevnom princípe v Ružomberku. Mapované konkrétnych absurdít navrhlo konštatovanie, že „maratón absurdností“ viedla najstaršia univerzita – Univerzita Komenského v Bratislave. Veľmi dlhé obdobie bola KU univerzitou len *de jure*, nie *de facto*.

Kritické zrkadlo štátnej finančnej politiky vo vysokom školstve nastavil prof. P. Sýkora v zmienenom zborníku konštatujúc, že „*nevhodná Metodika rozpisu dotácií Ministerstva školstva spôsobuje, že pre vysokú školu je z ekonomického hľadiska oveľa výhodnejšie sústrediť sa na produkciu veľkého počtu málo kvalitných vedeckých výstupov, než na produkciu malého počtu vysoko kvalitných vedeckých publikácií. ... A v kritériách habilitačného a inauguračného konania sa prejavuje podobná tendencia ako v Metodike rozpisu dotácií*“.

Čiže, ekonomická subkultúra si podriadila univerzitnú kultúru a univerzitnú intelektuálnu.

Výsledkom je mimo iného aj produkcia *de facto* nových - neoprofesorov, pseudoprofesorov, neodocentov i pseudodocentov.

3. VÝCHODISKÁ Z KRÍZOVÉHO STAVU - PRAVDEPODOBNOŠŤ BUDÚCEHO VÝVOJA

Reprodukovať len fakty a nepostaviť otázky a nehľadať východiská – takýto prístup neumožní formulovať trajektórie vývoja, teda má len čiastočný, fenomenologický zmysel. Pri hľadaní východísk všeobecne platí zásada:

Edelstoff Geist ist unsere einzige Resource.

Aký vývoj možno očakávať v budúcnosti? V knihe kritických reflexií *Absurdity...* sú formulované východiská z krízového stavu spoločnosti a školstva. Podstatný bude politický vývoj dvoch oblastí faktorov - externé a interné faktory

Možný politický vývoj

Javí sa, že podstatné budú externé faktory. O tom svedčia fakty, uvedené a analyzované napr. v diele F. Dvořák, *Kdo vládne světu - Máme ještě šanci, Eko-Konzult, 2004* i provokatívna kniha amerického politológa a prognostika G. Friedmana, *Příštích sto let, Argo a Dokořán, 2010*, jedného z pokračovateľov antických

veštcov z Delf. Navyše, treba si uvedomiť, že popri verejne prezentovanom viditeľnom svete pôsobia aj sily paralelného sveta, ktoré prezentuje investigatívny žurnalista (*D. Estulin, Pravdivý príbeh skupiny Bilderberg, Bodyart Press s.r.o., Žďár nad Sázavou, 2011*), ktoré boli a sú dlhodobo určujúce, no neodhalené, utajované, a sú pre *maiscreamovú* (*mainsteramovú*) žurnalistiku dlhodobé tabu ³⁾.

Zdá sa, že určité globalizačné leviatanské modernistické doktríny dospeli po 300 rokoch do bodu omega. Pred asi dvadsiatimi rokmi výstižné a stručné vyjadrenie možného vývoja načrtol profesor Revilo P. Oliver: „*The New World Order: Catholicism and the Zionist War Against Our Cultural Standards*“ [R. P. Oliver: HOW THEY STOLE THE CHURCH, Liberty Bell Magazine, SŠA, August 1991]. Britský historik P. Johnson (Intelektuálové, Rozmluvy 2012): „**Politická moc sa stala otrokom finančnej sily. Finančný judaista sa stal univerzálnym asociálnym prvkom súčasnosti**“. A poradca prezidenta Clintona prof. Carol Quigley: „**plánom centrálnej banky, ktorá riadi kartel centrálnych bánk, nie je nič iné ako ustanovenie svetového poriadku schopného ovládať politický systém každej krajiny**“.

Uvedené vyjadrenia objektivizujúcich vzdelancov svedčia o ich informovanosti a predvídavosti. Svedectvo v poslednej dobe poskytuje vývoj najmä od prijatia a realizácie deviantného Washingtonského konsenzu až po pokračujúcu neoliberalnú dementne deviantnú globalizáciu.

Porovnanie stručného reflektovania stavu v oblasti najmä politiky a ekonomiky s touto možnosťou ďalšieho vývoja navrhuje konštatovanie: **svetlo na konci tunela zatiaľ nie je vidieť a hroziaca dohoda TTIP spôsobí, že Európska únia sa stane aj ekonomickým, nielen politickým vazalom SŠA.**

A civilizácia je opäť na rázcestí, buď bude výsledky týchto deformačných doktrín otrocky akceptovať alebo bude hľadať východiská z týchto civilizačných karcinómov v zmysle idey dobra a paradigmy humanistických ideálov postulovaných už v antike.

V skutočne demokratickej spoločnosti, ktorej sa v súčasnosti najviac približuje participatívna demokracia vo Švajčiarsku, na rozdiel od zastupiteľskej demokracie vrátane jej hraničnej podoby - voľby voliteľov v SŠA, je politický výber len demokraciou volebného dňa. Známy Churchilov výrok na adresu demokracie - *Demokracia je nie dokonalá, ale nič lepšie nemáme* - istý informovaný intelektuál vzdelanec doplnil - *pre koho*, poukazujúc na skryté rozhodujúce a určujúce sily z pozadia.

Je potrebná kvalifikovaná inštitucionalizovaná a verejnosti zrozumiteľná diskusia za účasti univerzít, vedeckých pracovísk, politických strán, paralelných občianskych nezávislých združení a nezávislých odborníkov bez tendenčného výberu diskutujúcich s mierou záväznosti pre politické strany, ktorá by pomohla formulovať koncepcie a stratégie vývoja spoločnosti s akcentáciou zodpovednosti ako spoločenskej hodnoty na všetkých úrovniach. Diskusia je prvým krokom k demokracii, z nej môže vzniknúť nové politické vedomie a z neho tlak na politický systém – predovšetkým na vládu a na politické strany. Následným krokom je schopnosť prijať zodpovedné riešenia v prospech celej spoločnosti. Aby občan mal zabezpečené nielen kvalitné životné podmienky, kvalitnú zdravotnú starostlivosť, spravodlivé právo, ale aj aby sa spoločnosť vyvíjala optimálnym spôsobom a prosperovala po každej stránke. V rámci štátu nahradiť **partokraticko – kleptokraticko – sudokratický systém s dementne deviantnou mediokraciou** skutočne demokratickým systémom, približujúcim rozhodovanie k občanovi. K politickej demokracii prídružiť aj prvky ekonomickej demokracie, t. j. aby občania mohli spolurozhodovať o tom, aká suma financií sa poskytne do rozličných sfér hospodárskeho a spoločenského života (zdravotníctvo, sociálny systém, školstvo, kultúra, a podobne). Teda **akcentovať princípy sociálneho štátu a ľudských práv.** K tomu je však potrebné vytvoriť priestor na diskusiu o alternatívach politického a ekonomickeho smerovania, viesť verejné diskusie a kultivovať prostredie. A k tomu majú slúžiť médiá verejnej služby. Popri elektronických, podliehajúcich NR SR, povinnosťou vlády či NR SR je zabezpečiť prístup k objektívnym informáciám v týchto médiách, ale aj v printovej forme, čo sa nedeje a teda neexistuje forma účinného dialógu medzi vládncami a ovládanými. Je to anticivilizačný stav v médiách a v spoločnosti ³⁾.

A štátne tzv. verejnoprávne médiá musia zo zákona poskytnúť dostatočný mediálny priestor aj pre tabuizované témy, obzvlášť keď im platíme pravidelne poplatky ⁸⁾. **Ak pod informáciou rozumieme objektivne a pravdivé informácie, tak ani verejnoprávne médiá nám neposkytujú informácie, ale de fact antiinformácie, sú to teda antiinformačné prostriedky. Karcinóm žurnalistiky.**

Návrh a voľba riaditeľa RTVS, predtým riaditeľa Kurtizány (Markízy), vlastnenej judaistom Lauderom v New Yourku, bývalým predsedom tzv. Svetového zväzu židov, je výkon na úrovni lumpeninteligencie navrhovateľa, ministra kultúry a aj schvalovateľov – poslancov NR SR.

Školstvo

Priveľká liberalizácia bez zodpovednosti, autonómia a demokratizácia naštartovaná nekvalitnou legislatívou v roku 1990 a jej neskoršími kozmetickými úpravami – pričom posledná z rokov 2002 a 2003 má iný smer, nie univerzitný – viedla k anarchii a degradácii systému. Vývoj vysokého školstva po roku 1989 potvrdil, že **neobmedzená autonómia spôsobila jeho devalváciu a degradáciu**. Z toho plynie nevyhnutnosť jednak redukcie neobmedzenej autonómie a jednak potreba silného a nezávislého kontrolného systému, ktorý má sledovať nielen ich odbornú úroveň, zaobchádzanie s finančnými prostriedkami, ale aj otváranie nezmyselných študijných odborov, fakúlt, katedrií a laboratórií. Je nutné vykonať audity plytvania a nekvality, redukovať duplicitné a zbytočné činnosti, tunelovanie, duplicitné odbory a podobne. Rozšíriť demokratizáciu školstva zakotvením možnosti kontroly dodržiavania internej legislatívy fakúlt a VŠ kontrolnou komisiou z externého prostredia, napríklad z odboru kontroly MŠ SR.

Pre naštartovanie nápravy v oblasti vysokého školstva je potrebné, aby spoločnosť začala diskusiu o kvalite školstva. Veď už Aristoteles požadoval dobre usporiadané školstvo za prvoradú úlohu štátu. Prečo diskusia v celej spoločnosti? Lebo klientom škôl je spoločnosť.

A treba začať už od najnižšieho školstva. A je v kompetencii ministerstva školstva realizovať prvé nenáročné kroky, ktoré navrhol emeritný pedagóg so 40 – ročnou praxou - *Doporučuji: Odstraňme ze státních škol „neviditelnou ruku trhu“*. *Zlepšíme předškolní výuku dětí z nepřizpůsobivých rodin. Sjednotíme učební osnovy na základních a středních školách. Zavedeme závěrečné zkoušky na základních školách. Trvejme na celostátních přijímacích zkouškách na střední školy včetně zkoušky z matematiky. Trvejme na státních maturitách včetně zkoušky z matematiky. Nesnižujme význam středních odborných učilišť. Trvejme na zodpovědnosti každého pedagoga. V jejich rukách je vzdělanost národa. Vedme společenskou diskusi o vzdělání. Odmítneme však samozvané odborníky, kteří všechny výše uvedené body negují.*

Kontraproduktívny výrok prezentoval napr. literárny teoretik , učiteľ na pedagogickej fakulte v Nitre a jej exdekan prof. Liba, „*Pokrok je vo väčšej autonómii vysokých škôl*“. Výrok je svedectvom plytkého poznania a myslenia určitej časti slovenskej inteligencie.

4. ZÁVER

Školstvo na Slovensku dospelo do krízového stavu v dôsledku interných a externých príčin. Ciele nadnárodnej diskkrétnej pseudoelity spôsobili strednej a východnej Európe odstránenie tradičnej európskej kvality vzdelávania, jeho nahradenie svetoobčianskym tzv. liberálnym angloamerickým modelom, poskytujúcim v bakalárskych odboroch štúdiá hlavne protovedecké profesijné vzdelanie nielen na Slovensku, ale v celom postsocialistickom priestore. Externé degradačné sily tu budú pôsobiť stále, kým nepríde k radikálnej zmene nedemokratického partokratického systému v euro – atlantickom priestore ⁹⁾.

Riadiaca štruktúra nielen školstva, ale aj celej spoločnosti na Slovensku len otrocky plní ako nižšia národná sluhovská lokálna pseudoelita príkazy vyššej nadnárodnej obslužnej pseudoelity na čele s MMF, SB, GATS a inými centrálnami podľa plánov tzv. diskkrétnej pseudoelity (finančnej oligarchie najmä z Wall Street-u).

Domáce obslužné štruktúry reprezentované partokratickým systémom politických strán sú väčšinou ambivalentné k funkciám sociálnemu štátu, k záujmom pracujúceho človeka, k záujmom spoločnosti a jej prosperite. Dokazujú to vládnuce garnitúry a politické strany po majetkovom prevrate v roku 1989.

V oblasti vysokých škôl je potrebná dôkladná objektívna analýza problému počtu VŠ ako aj počtu študijných odborov i študijných programov na Slovensku. Keďže nastal pokles úrovne školstva, jej prepád najmä po zavedení trhu do vzdelávania, nastala absencia výchovnej zložky vo vzdelávaní ako aj mrhanie verejnými

prostriedkami. **V záujme vzrastu úrovne vzdelanosti je nevyhnutné školstvo (i zdravotníctvo) odstrániť z trhu.**

Zdá sa, že reálnou šancou na pozitívne zmeny v školstve je etablovanie občana, verejná diskusia, nezávislé proslovenské iniciatívy so zaangažovaním sa tzv. verejno-právnych médií s následným výberom a tlakom na politické štruktúry. V princípe náprava v celom školstve je možná dvomi spôsobmi:

1) vytváraním **ostrovov pozitívnej deviácie** – ako sa o to snažia napr. na MFF UK Bratislava i inde - okolo osobností s prirodzenou autoritou. Tie je možné vytvárať len v prostredí kladenia otázok a hľadania odpovedí. **Kvalitatívne zmeny môžu nastať len pri dosiahnutí prahovej koncentrácie osobností, najmä v riadiacich funkciách.** No situácia na VŠ je tomu vzdialená, nediskutuje sa a **do riadiacich funkcií vysokých škôl sa mnohokrát dostávajú príslušníci lumpeninteligencie**, ako to dokumentuje aj kniha Absurdít. Výstižne to vyjadril jeden profesor na FEI TU, Košice v roku 2010: „Najlepší jazyk je ten, ktorý je držaný za zubami“ (Ako dlhoročný člen KSC a vedúci katedry, ktorý zahatal výbornému študentovi obhajobu diplomovej práce v riadnom termíne, pretože navštevoval kostol, určite vedel, prečo to uviedol).

2) Rýchlejšie a efektívnejšie riešenie je v **prijatí adekvátnej legislatívy** – je nutná zmena legislatívy. Lenže to vyžaduje intelektuálov na čele rezortu školstva, vo vláde a v parlamente. Súčasný politický systém spojenia lobingu - partokracie – kleptokracie – sudcokracie – mediokracie nie je cestou hľadania a výberu intelektuálov nielen do týchto funkcií, ale ani do riadiacich orgánov rôznych oblastí verejného života, dokonca nie ani na VŠ.

Nadto, univerzita by sa mala sústrediť na svoju hlavnú úlohu - dohľad nad našou kultúrou a určovanie jej orientácie, a nie zápasíť o holú existenciu.

1) Profesor Kevin McDonald preskúmal určité intelektuálne hnutia 20. storočia založené a vedené judaistami, ktoré zmenili spoločnosť v Európe a Amerike základným a hlbokým spôsobom (citované z recenzie diela K. McDonald, *Kultúra kritiky od Stanleya Hornbecka* (Kultúra kritiky, www.prop.sk, 6.4.2010 z http://en.wikipedia.org/wiki/The_Culture_of_Critique_series). Demaskoval intelektuálne hnutia, ktoré boli založené s cieľom dosiahnutia judaistických záujmov a verejnosti boli prezentované ako univerzálne dobré. Sú to marxizmus, Freudova psychoanalýza, Franfurtská škola (FŠ) sociológie a Boaská antropológia. Organizáciu viedol nemecký judaista Max Horkheimer a jeho najvplyvnejší členovia boli nemeckí judaisti ako Theodor W. Adorno, Erich Fromm a Herbert Marcuse: **Vo vlastných judaistických komunitách podporovali presne tie pravidlá, na ktoré útočili a ktoré odsudzovali v nejudastických spoločnostiach. Jeden štandard pre židov, druhý pre gójov.** Dementne deviantná antihumánna a anticivilizačná schizofrénia, predstavujúca karcinóm vývoja sociológie.

2) Podľa Johnsona „*filozofická klíma na popredných univerzitách sa podobá ovzdušiu, aké vládlo na spomenutej univerzite v Leuvene v roku 1493. Krízovú situáciu ľudstva, jej príčiny a možné dôsledky filozofi nepovažujú za problém. Storočná tradícia filozofickej povrchnosti, výstrednosti a tmárstva je evidentná na príklade cambridgeskej univerzity, snáď najproduktívnejšej na Západe v dobe spoločného pôsobenia Russela, Whiteheada, Moorea a Wittgesteina. Bádanie tejto školy temer úplne stratilo spojitost' so všeobecnými dejinami, s politickou teóriou, sociológiou, rovnako ako aj s právom. Cambridgeská filozofia je nielen izolovaná od iných vedných odborov, ale navyše je osekaná despotickým výmyslom typickým pre osnovy starých univerzít. Filozofia sa ideologicky skorumpovala. Jej degeneráciu reprezentuje napríklad Russelov výrok: „...sedliacky (t. j. zdravý) rozum stelesňuje metafyziku divochov“ [53, s. 125]. Kde vo filozofii existuje závažná debata na pozadí ohrozenej civilizácie? Iste, sú tu akademické veľké debaty – „mucha bzučiacia vo fľaši“, pustovník so svojím súkromným jazykom. Nezdar cambridgeskej filozofie je stelesnením nezdaru vedného odboru ako celku. Filozofia opustila svoje pozície. Väčšina univerzitných filozofov by v predchádzajúcich triednych štruktúrach patrila samozrejme ku kňazstvu. Sociológia sa stala ľudovou vedou (pseudovedou) liberálnych reformátorov. Psychológia a sociológia si získali popularitu mestského obyvateľstva na Západe. Vládnych ekonómov a úradníkov ministerstva financií prirovnáva k šarlatánom, ktorí postrkujú kmeňového kráľa. Vlády zamestnávajú prognostikov – trochu kvalitnejších astrológov a akademických expertov na nukleárnu stratégiu, ktorí predstavujú nový druh vojenských čarodejov či jasnovidcov“.*

3) Význačné je nasledovné vyjadrenie: John Swinton, bývalý šéf personálu novin *New York Times*, pri prejave v rámci prípitku v *New York Press Club* mimo iného povedal:

„V súčasnej dobe neexistuje taková vec, ako je nezávislý tisk. Víte to stejně dobře, jako já. Není mezi vámi ani jeden novinář, který by se odvážil upřímně vyjádřit svůj vlastní názor. Víte předem, že kdyby to udělal, nikdy by se to neobjevilo v tisku. Jsem týdně placen za to, že své upřímné mínění nezveřejňuji v novinách, pro něž pracuji. Vy ostatní jste placeni za stejnou věc a kdo z vás by byl tak pošetilý, aby napsal svůj upřímný názor, brzy by se ocitl na ulici a hledal by si jiné zaměstnání. Kdybych dovolil, aby se v jednom čísle mých novin objevil můj poctivý názor, do dvaceti čtyř hodin bych přišel o místo. Práci žurnalistů je zabíjet pravdu; bezostyšně lhát; překrucovat pravdu; hanobit; plazit se u nohou mamonu a prodávat svou vlast a rasu za svůj denní chléb. Vy i já víme, že věřit v nezávislost tisku je bláznovství. Jsme nástroji a vazalové bohatých, těch mužů za scénou. Jsme skákající tajrlíci, oni tahají za drátky a my tancujeme. Naše talenty, naše možnosti a celé naše životy jsou vlastnictvím těchto mužů. Jsme intelektuální prostitutky.“

4) V dnešnom štáte len moc má pravdu a minulosť sa upravuje tak, aby vyhovovala prítomnosti, Newspeak a politická korektnosť sú stále používané pre popis trendov moderného sveta. Napr. koľko ľudí pozná pravé príčiny potopenia Lusitánie za účelom vyvolania vstupu SŠA do I. svetovej vojny? Koľko ľudí vie o zdrojoch finančnej podpory pre „*Völkischer Beobachter*“ – Hitlerovu propagandistickú zbraň, resp. pravé príčiny neutrality Švajčiarska, v ktorom obchodné subjekty nepriateľských štátov - SŠA a Nemecka – robili operácie vyúčtovania obchodných stykov ?

O význame propagandy sa výstižne vyjadril člen Frankfurtskej školy, ktorá vytvorila a forsírovala deviantnú ideu multikulturalizmu, E. Fromm: „*Fyzická moc však vždy nepostačuje alebo ju nemožno použiť. Treba Ovládnuť myslenie ľudí a tak zabrániť ich aktívnemu odporu. Rozšírením gramotnosti a prostriedkov masovej komunikácie sa vplyv kultúrnych klišé v mnohých smeroch stal takým účinným, ako, je to v malých, úzko obmedzených kultúrach. Moderný človek je vystavený takmer neprestajnému „šumu“, „šumu“ rádia, televízie, nápisov, reklám a filmov, z ktorých väčšina naše vedomie nepočuje, ale otupuje. Sme vystavení racionalizovaným ľuďom, ktoré predstierajú pravdivosť; pôsobia na nás jasné nezmysly, ktoré si nárokovujú rozumnosť alebo vyššiu múdrosť odborníkov; sme svedkami zmätených rečí, intelektuálnej lenivosti a nečestnosti, ktoré hovoria v mene „cti“ alebo „realizmu“, vždy podľa potreby (E. Fromm, *Sny a mýry*, Obzor, 1970, s.31).*

Prečo za tie isté zločiny v Norimberskom procese bola súdená iba jedna strana a druhá nie, čím sa tento súd stal nespravodlivým? Prečo bolo medzi právnikmi zo SŠA na Norimberskom procese veľa osôb, ktorých štátne občianstvo bolo nedlhé (D. Duke, *My awakeness*, slovenský preklad *Moje prebudenie*, sss.europske narody.info 2008)?

Aj v oblasti médií je nutná riadiaca úloha a zodpovednosť štátu, obdobne ako to v prípade ekonomických procesov požadoval zakladateľ politickej ekonómie A. Smith. Obzvlášť, keď v súlade s demokratickým usporiadaním spoločnosti občan má nárok na objektívne informácie.

4) Na margo napr. reakcia kritického predsedu trestného senátu krajského súdu v Košiciach (JUDr. Z. Szalai) ako absolventa právnej meštianky UK v Bratislave (označenie od JUDr. Chriašťaľa, medzivojnového absolventa Právnickej fakulty UK v Bratislave): Predpokladal som ostrú negatívnu reakciu, on však s úžasom a radosťou kvitoval tento návrh.

5) Univerzita má pripravovať univerzálne vzdelaných absolventov a nie protovedecky vzdelaných jednotlivcov.

Prvý paradigmu inštitúcie dnes známej ako univerzita, sformuloval zakladateľ prvej vysokej školy v Európe Tháles z Milétu (640 – 562 p.n.l.) ako miesto, kde sa kladú otázky a hľadajú odpovede. Ďalšiu paradigmu vysokého školstva predstavoval stredovek zakladaním stredovekých univerzít ako cirkevných korporácií pre boj cirkvi s názormi arabskej a gréckej vedy. Ich hlavná pozornosť sa sústreďovala na teológiu. Univerzity v stredoveku nevznikali na humanitnom základe potreby vzdelanosti, s cieľom bádania, poznávania a formovania vyspelejšej a vzdelanejšej spoločnosti, ako to bolo v antike. Tretou paradigmou – začiatkom 19. storočia nastal podstatný zvrät vo vysokom školstve, a to v Prusku. Vznikla nová koncepcia univerzity. Pruský minister vzdelávania, filozof a diplomat Fridrich Wilhelm von Humboldt (1767 – 1835) založil prvú sekulárnu univerzitu – berlínsku univerzitu v roku 1810 (http://www.hu-berlin.de/ueberblick/geschichte/hubdt_html). Kým stredoveké univerzity boli zakladané a vedené cirkvou, **Humboldt založil sekulárnu berlínsku univerzitu** ako

Universitas litterarum, v ktorej sa uskutočňovala jednota výskumu a výučby a ktorá poskytovala všestranné humanitné vzdelanie. Humboldt tým nadviazal na Tháleasa z Milétu.

Rektor novovzniknutej katolíckej univerzity v Dubline v polovici 19. storočia, neskoršie kardinál John H. Newman (1801 – 1890), publikoval knižne svoje názory na status univerzity, vychádzajúc z jej starodávneho určenia ako *Studium Generale* alebo *School of Universal Learning*, ako miesto sústreďovania, kam prídu študenti z rôznych krajov získať vzdelanie v každej disciplíne (J. H. Newman: *The Idea of University, Dublin 1854*). Považoval univerzitu za kľúčového kormidelníka intelektuálneho vývoja spoločnosti.

Ďalšia paradigma nastala v druhej polovici 20. storočia - nastala prvá rozhodná vlna demokratizácie prístupu ku vzdelaniu (J. Keller, L. Tvrđý: *Vzdělanostní společnost?, chrám, výťah a pojišťovna, Sociologické nakladatelství SLON, Praha 2008 s. 46*). V tejto fáze slúžila škola ako výťah k zaplneniu predovšetkým pracovných miest vo verejnom sektore. Vzdelanie sa stalo novou a mimoriadne atraktívnou príležitosťou pre kapitál a pre tvorbu jeho zisku. Spôsob, ako preniknúť kapitálu do vzdelávania, je liberalizácia vzdelávania. Tento tlak na zobchodnenie (marketizáciu) vzdelávania má dvojakú podobu. Podobu biznisu pre školy, ktorý má podobu tlakov na charakter vzdelávania a na vzdelanostný profil absolventov a deje sa sériou reforiem. A podobu biznisu v školách, ktorý reprezentuje záujmy rastúceho sektora súkromných spoločností, ktoré chcú mať nárok na províziu zo služieb prevádzkovaných štátom v oblasti vzdelávania.

Tento tlak na zobchodnenie (marketizáciu) vzdelávania má dvojakú podobu. Podobu biznisu pre školy, ktorý má podobu tlakov na charakter vzdelávania a na vzdelanostný profil absolventov a deje sa sériou reforiem. A podobu biznisu v školách, ktorý reprezentuje záujmy rastúceho sektora súkromných spoločností, ktoré chcú mať nárok na províziu zo služieb prevádzkovaných štátom v oblasti vzdelávania.

Zatiaľ poslednou paradigmatou je Bolonská reforma, *de facto* deforma vysokoškolského vzdelávania. Bolonská deklarácia spôsobila extenzívne reformy vysokoškolského štúdia v kontinentálnej Európe. Realizácia tejto dohody vyústila do prevzatia anglosaského trojstupňového vzdelávacieho systému (bakalár – magister respektíve inžinier – a tretí stupeň PhD.) namiesto dvojstupňového systému v stredo – východnej Európe. Bakalárske štúdium umožňuje absolvovať VŠ aj nedoštudovaným. Likviduje zmysel univerzity ako miesta vedeckej prípravy na povolanie, ktorej predpokladom je jednota výskumu a výučby. Je to teda protiuniverzitný krok. Celoplošné zavedenie krátkodobého štúdia orientovaného na profesijnú prax, ktoré nebude môcť spĺňať nároky na vedeckosť a schopnosť kritického myslenia, premení v strednodobom horizonte univerzity na vysoké odborné školy. Budú produkovať zle kvalifikovaných skorovysokoškolákov s akademickým titulom.

6) Pojem *krízová situácia* je zavedený aj pre účely zákona č. 387/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu a to nasledovne: „Na účely tohto zákona sa rozumie *krízovou situáciou mimo času vojny a vojnového stavu (ďalej len "krízová situácia")* obdobie, počas ktorého je *bezprostredne ohrozená alebo narušená bezpečnosť štátu*“.

7) V SR zásluhou politiky po r. 1993 sa zdevastoval pojem univerzita, vznikli *bianco univerzity* univerzity *de jure*, no nie *de facto*, napr. dvojškálna či trojškálna VŠ sa nazýva univerzitou (napr. Univerzita veterinárneho lekárstva, Ekonomická univerzita). Dokonca ani Komenského univerzita nebola univerzitou *de facto* v celom svojom období, pred r. 1939 boli praktiky nezlučiteľné so statusom univerzity, napr. šikanovanie pronárodných študentov českými profesormi (rektor E. Filo, *Vysokoškolské tradície Slovenska, Bratislava 2007*). Po r. 1945 a najmä 1948 sa stali slúžkou judaisticko - bolševickej ideológie, najhorší vplyv bol na humanitné disciplíny a napr. právnická fakulta po r. 1948 sa podľa jej medzivojnové absolventa premenila na právnu mešťianku (JUDr. Chriašťel), či električková škola (predseda okresného súdu v Košiciach, jej absolvent). A aj po majetkovom prevrate v r. 1989 zavládli praktiky, nezlučiteľné so statusom univerzity, ako to ukázala názorová rozdielnosť názorov akademického senátu KU A DELEGÁCIU UNIVERZITNÝCH PRACOVNÍKOV ZO ZÁPADU. Legislatíva v rozpore s univerzitnou legislatívou na Západe.

8) Štátne tzv. verejnoprávne médiá taký priestor zatiaľ nevytvorili, majú síce na tento účel organizačnú štruktúru, no kvalifikovaná odborná štruktúra na kvalitnú odbornú a objektivizujúcu diskusiu absentuje. Nízka odborná úroveň moderátorov, ktorí sú schopní len klásť otázky, papagájujú tak vyjadrenia subjektívne vybraných, mnohokrát irelevantných osôb a kváziodborníkov, neumožňuje kvalitnú a kvalitne vedenú diskusiu. A katastrofálne neobjektívna úroveň spravodajstva svedčí o odbornej neschopnosti alebo nechoty manažmentu RTVS, čo poukazuje na nedostatočnú nízku úroveň navrhovateľa osoby na post riaditeľa RTVS – ministra kultúry ako aj na schvaľovateľov – NR SR. Je to riešenie, Ignorancia práva občanov na pravdivé a objektívne spravodajstvo je krokom na úrovni pseudointeligencie či lumpeninteligencie.

9) Pozitívny vývoj Slovenska nemôže nastať bez rozvoja kultúry, vedy, vzdelania a výchovy. Je správne sa opierať o skutočnú vedu, tohto priekopníka cesty za pravdou, ktorá je ako cieľom civilizácie, tak aj jej najlepšou obranou proti nepriateľom. Zdravie civilizácie nakoniec nie je o nič lepšie či horšie než zdravie univerzít (L. Kováč: *Science, an essential part of culture, European Molecular Biology Organization Reports, Vol. 7 (2006), s. 128 – 132*).